

שו"ת שרידי אש חלק ב סימן נח עמוד תקיא

גוי הבא על בת יהודי, אם הולד צריך גרות.

תשובה

ב"ה יום ב' פ' בשלה התרצ"ד
לכבוד הרה"ג המפורסם מהר"ש האנאווער שליט"א

הנני מסכים לכת"ר שמותר לגבאי העיר הארבורג לשנות את כספי העזבונות ולתת לבית המדרש המורים אשר בוורצבורג, עפ"י התנאים שכתב כת"ר: שישמרו את שמות המנדבים ויזכרו את שמם בקדישים וביאהרצייט הכל כמו שהתנו. ואין לדמות למ"ש ביור"ד סי' רנ"ו סע' ד', ברמ"א: "אם פירש הנותן ואמר שיתנו לעניי העיר,,, אין להם לשנות אפילו לתלמוד תורה", דהתם הטעם שכבר זכו בהם עניי אותה העיר, ובנידון דידן אין עניי באותה עיר ואין מי שיזכה בכסף זה, וגם אמדינן לדעת המנדבים שרוצים שיתפללו ויגידו קדיש לזכרם, וזה אי אפשר שם. ולכן פשוט יותר מביעתא בכותחא שמותר לגבאי עיר הארבורג לשנות, כמבואר ביו"ד סי' רנ"ט סע' ב' וברמ"א שם. ואו"ש וברכה למעכ"ת.

ידידו ומוקירו כערכו הרם
יחיאל יעקב וויינברג

אם בני הקהילה מחויבים לטפל בבן הנולד לנערה שהרתה לזנונים ומתה

ב"ה
לכבוד ידידי הרב הג' חו"ב מצוין ביר"ש ובמידות טובות, כש"ת מהר"י סמואל (נ"י) [הי"ד] אבד"ק אוסלו
יצ"ו

מכתב כת"ר קבלנו. ובדבר שאלתו בנערה יהודית שהרתה וילדה לזנונים ומתה אחרי לידתה, אם מחויבים ראשי העדה למול את התינוק ולהכניסו בבריתו של אברהם אבינו ולטפל בחינוכו עפ"י דת משה וישראל, וכת"ר כותב שראשי עדתו נמנעים לדאוג בעד הילד לפי שאינם רוצים לספח לעדתם ילד זנונים.

הנה אף שיכולים אנחנו להבין רגשות לבבם של אלופי העדה, החרדים ודואגים לכבוד עדתם המפוארה, ויראים שלא ימיטו קו קלון וחרפה על עדה קדושה בישראל - מ"מ הוראת כת"ר נכונה עפ"י דיני תורתנו הקדושה, כמו שאבאר להלן. ועל ראשי העדה לבטל דעתם מפני דעת תורה. וזהו כבודם ותפארתם, שבטלו רצונם מפני רצונו של אביו שבשמים, אשר ברחמיו המרובים עיניו פקוחות עלינו לשמור עמו ישראל לבל ידח ממנו נדח.

ובגופא דעובדא, הנה כת"ר לא בירר מי הוא אבי הילד, אם הוא ישראל או גוי, ואמו של הילד איננה בחיים ואי אפשר לשאלה ממי נתעברה. ואף אם היתה בחיים לא היה בדבריה ממש, מכיון שהיא שוטה ומפקרת. אבל אין אנו צריכים לזה, מכיון שהדין נפסק בשו"ע אבה"ע סי' ד' סע' י"ט: "עכו"ם הבא על בת ישראל,,, הולד כשר ופגום לכהונה". ובאמת אפילו למ"ד הולד ממזר, מ"מ מחוייבים למולו, כמבואר ביור"ד סי' רס"ה סע' ד'.

אמנם, לפי מה שנפסק הדין שהולד כשר, יש לשאול אם הוא ישראל גמור ואינו צריך גירות, או שאינו ישראל גמור וצריך גירות. עיין בפתחי תשובה אבה"ע סי' ד' סק"א, שהביא מחלוקת של גדולי האחרונים בזה. ועיין בשער המלך הל' איסורי ביאה פט"ו, "ראיה מסוגיא דבכורות דף מ"ז, א דמבואר דחייב בפדיון". וא"כ מוכח שאינו צריך גירות - ועיין בפ"ת שם, בשם הגאון מליסא לדחות ראי' זו בהריפות עצומה.

ועכשיו אם נאמר שצריך גירות, א"כ אפשר שיש רשות לאלופי העדה שלא לקבלו ושלא לטפל במילת הילד. וראה בשו"ת מהר"ם שיק אבה"ע"ז סי' כ', שרוצה לומר שאם בת ישראל נישאת לעכו"ם, שמותר מצד גדר וסייג למנוע ממילת הולד, כמבואר ביו"ד סי' של"ד סע' ו' במנודה, שרשאים בי"ד שלא למול את בניו, אלא שבסוף דבריו העלה שלסייג וגדר צריכים שיסכימו כמה רבנים, ובלאו הכי אפשר שבדור פרוץ כזה, שגם מצות מילה אינה חשובה עליהם, לא תפעול עליהם מניעת המילה וע"כ צריך עיון אם לעשות גדר זה. ובנידון דידן שהאם זנתה, ודאי לא שייך